

Dosarul nr. 1rh-4/22
1-16075910-01-1rh-14032022

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

30 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Țurcan Anatolie,
Judecători – Boico Victor, Bejenaru Iurie, Miron Aliona și Craiu Nicolae,

a judecat în ședință publică cererea de revizuire declarată de avocatul Luca Alexandru în numele condamnatului Bogaticov Maxim, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2015 și deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 26 februarie 2016, în cauza penală în privința lui

Bogaticov Maxim XXXXX, născut la XXXX,
domiciliat mun. XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de revizuire: 14.03.2022 – 23.05.2022.

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul – Guțan Pavel care a solicitat admiterea cererii de revizuire în sensul declarat.

Avocatul - Luca Alexandru care s-a pronunțat pentru admiterea cererii de revizuire.

Inculpatul - Bogaticov Maxim a pledat pentru admiterea cererii de revizuire declarate.

Asupra cererii de revizuire, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 04 martie 2013, Bogaticov Maxim a fost achitat în baza art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Acțiunea civilă a lui Boțan Vladimir împotriva lui Bogaticov Maxim cu privire la încasarea prejudiciului material în sumă de 20 000 lei și a prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei a fost lăsat fără soluționare.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a reținut că, de către organul de urmărire penală, Bogaticov Maxim este învinuită că la 16 mai 2009, la aproximativ ora 21:40, aflându-se la volanul autovehiculului de model „XXXXX”, cu n/î XXXXX și deplasându-se pe XXXXX, ajungând în apropierea casei nr. XXXXX, nu a manifestat prudență sporită la trafic, ignorând astfel cerințele articolelor 3 și 45 alin.(1), (2) din Regulamentul Circulației Rutiere, conform cărora, „participanții la trafic care circulă pe drumurile publice sânt obligați să se conformeze

prezentului Regulament, mijloacelor de semnalizare rutieră și semnalelor folosite în circulație și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care iar permite să prevadă situațiile periculoase; d) situația rutieră, în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”, și ca urmare a comis tamponarea (traversarea) pietonului Boțan Pavel, care se afla pe carosabil nemișcat, în poziție orizontală, perpendicular direcției de deplasare a automobilului.

În rezultatul tamponării, părții vătămate Boțan Pavel, conform raportului de expertiză medico-legală nr.XXXXX, i-au fost cauzate vătămări corporale grave, care se află în legătură cauzală directă cu survenirea decesului.

3. Procurorul, a atacat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Bogaticov Maxim să fie recunoscută vinovată și condamnată în baza art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

Acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate Boțan Vladimir să fie admisă integral.

3.1. Succesorul părții vătămate Boțan Vladimir, a atacat cu apel sentința solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Bogaticov Maxim să fie condamnat conform învinuirii înaintate și admiterea integrală a acțiunii civile.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 octombrie 2013, apelurile declarate au fost respinse ca nefondate, cu menținerea sentinței fără modificări.

5. Procurorul în temeiul pct. 6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală a contestat cu recurs decizia și a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

5.1. Avocatul Vornicescu Constantin în numele succesorului părții vătămate, a contestat cu recurs decizia solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor contestate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare a inculpatului în baza art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, cu admiterea integrală a acțiunii civile înaintate.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 08 aprilie 2014, recursurile declarate au fost admise, casată total decizia și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2015, au fost admise apelurile declarate, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre, prin care Bogaticov Maxim a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.264 alin.(3) lit. b) Codul penal la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

Conform prevederilor art.90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii, pe un termen de probă de 3 ani.

Acțiunea civilă a fost admisă parțial, dispunându-se încasarea de la Bogaticov Maxim în contul lui Boțan Vladimir, pentru recuperarea daunei morale suma de 15 000 lei.

S-a admis în principiu acțiunea civilă înaintată de către Boțan Vladimir privind încasarea daunei materiale de la Bogaticov Maxim, lăsând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța civilă.

8. Avocatul Luca Alexandru în numele inculpatului, în temeiurile pct. 6) și 8) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea acesteia cu menținerea sentinței.

În motivarea recursului a invocat ilegalitatea deciziei instanței de apel, or, cele constatate și reținute de instanță, intră în contradicție cu circumstanțele de drept și de fapt; cauza s-a judecat unilateral; s-au încălcat prevederile art.415 alin.(2¹) Cod de procedură penală, după sentința de achitare nu au fost audiați martorii acuzării.

9. Prin decizia Colegiului penal lărgit din 26 februarie 2016, recursul ordinar declarat a fost respins a inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

În motivarea soluției, instanța de recurs ordinar a menționat că, instanța de apel, judecând apelul procurorului și a succesului părții vătămate a supus unei cercetări minuțioase toate probele administrate la dosar, a verificat și cercetat actele cauzei care, fiind coroborate cu înscrisurile anexate la dosar și cu celelalte probe, au permis instanței de apel de a conchide că vina inculpatului Bogaticov Maxim în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, este dovedită pe deplin.

Astfel, toate probele administrate au primit o apreciere la justa lor valoare, concluziile privind vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii rezultă din circumstanțele de fapt stabilite în cauză, iar argumentele invocate de recurent, precum că instanța nu a dat o apreciere cuvenită probelor din dosar, țin de starea de fapt a cauzei și nu pot servi ca temei prevăzut în art.427 Cod de procedură penală.

Referitor la motivul recurentului, precum că au fost încălcate prevederile art.415 alin.(21) Cod de procedură penală, după sentința de achitare nu au fost audiați martorii acuzării, instanța de recurs le-a considerat neîntemeiate, or, potrivit proceselor-verbale din 30.09.2014, 27.01.2015, 20.02.2015 și ordonanțelor de aducere silită în ședința de judecată a martorilor Coșuleanu Vasile și Pîrlea Vitalie din 13.02.2015, 27.02.2015, justificate prin raporturile colaboratorilor de poliție acești martori nu puteau fi aduși în fața instanței din motiv că și-au schimbat domiciliul, iar locul aflării lor nu a fost stabilit. Astfel, instanța a întreprins toate măsurile prevăzute de lege pentru aducerea lor în ședința de judecată.

Potrivit art.371 alin.(1) pct.2) Cod de procedură penală, citirea în ședința de judecată a declarațiilor martorului depuse în cursul urmăririi penale, poate avea loc la cererea părților în cazul în care martorul lipsește în ședință și absența lui este justificată fie prin imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță, fie prin motive de imposibilitate de a asigura securitatea lui, cu condiția că audierea martorului a fost efectuată cu confruntarea dintre acest martor și bănuit, învinuit sau martorul a fost audiat în conformitate cu art.109 Cod de procedură penală.

În cauză, în legătura cu imposibilitatea absolută de a prezenta martorii Coșuleanu Vasile și Pîrlea Vitalie, la solicitarea procurorului participant în ședință, instanța de apel a dat citire declarațiilor acestor martori, care au fost apreciate în coroborare cu alte probe și nu pot fi puse la îndoială, or, au fost date cu respectarea

normelor de procedură penală și prin acestea se dovedește incontestabil vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii încriminate.

Totodată, instanța de recurs a menționat că, conform procesului-verbal al ședinței instanței de apel, atât partea apărării cât și inculpatul, în conformitate cu prevederile art.24 alin.(4) Cod de procedură penală, și-au ales poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independenți de instanță, însă nu au solicitat cercetarea suplimentară a probelor, inclusiv audierea martorilor sau prezentarea altor probe.

În acest sens, instanța de recurs ordinar nu a avut careva dubii asupra declarațiilor succesoriului părții vătămate Boțan Vladimir, a martorilor Coșuleanu Vasile și Pîrlea Vitalie, care în coroborare cu celelalte probe au dovedit vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate.

10. Avocatul Avocatul Luca Alexandru în numele condamnatului, făcând trimitere la prevederile art.464¹ Cod de procedură penală, a depus o cerere de revizuire împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2015 și deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 26 februarie 2016, prin care solicită casarea acestor hotărâri, cu menținerea sentinței.

În argumentarea cererii de revizuire apărarea menționează că, prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 14 decembrie 2021, în cauza Bogaticov v. Republica Moldova s-a constatat o încălcare a articolului 6 § 1 din Convenție. Totodată, statul reclamat a fost obligat să achite reclamantului 1 882 euro prejudiciu material și 3 000 euro prejudiciu moral.

În acest sens, apărarea subliniază că în hotărârea vizată, Curtea a constatat următoarele „Condamnarea reclamantului Bogaticov Maxim fără reaudierea martorilor, după ce a fost achitat de prima instanță, a fost contrar garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6§1 din Convenție”.

În aceeași ordine de idei, avocatul a menționat că, concluzia luată de instanța de apel, care a pronunțat o hotărâre în prezenta cauză, fără reaudierea martorilor nu este motivată fiind contrară prevederilor art.419 Cod de procedură penală. În aceste condiții consideră că instanța de apel nu a judecată apelurile înaintate în conformitate cu prevederile articolelor 415 și 417 Cod de procedură penală. Unica soluție legală în situația dată este respingerea apelurilor și menținerea sentinței primei instanțe.

11. Judecând cererea de revizuire în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal concluzionează că, aceasta urmează a fi admisă din următoarele considerente.

Potrivit art.464¹ alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pronunțate în cauzele în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau a libertăților fundamentale ale omului pot fi supuse revizuirii dacă cel puțin una dintre consecințele grave ale încălcării Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale la aceasta continuă să se producă și nu poate fi remediată decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

Conform art.464¹ alin.(11) pct. 1) și art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, dacă constată că cererea de revizuire este întemeiată, instanța desființează hotărârea atacată, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația persoanei vizate sau dispune rejudecarea cauzei de către

instanța de fond, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În acord cu art.7 alin.(8) Cod de procedură penală, hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, procurori și instanțele de judecată.

În sensul vizat se atestă că, prin hotărârea din 02 iulie 2019, în cauza Bogaticov vs. Republica Moldova s-a constatat încălcarea articolului 6§1 din Convenție în privința reclamantului.

Potrivit constatărilor Înaltei Curți pe marginea procedurilor judiciare desfășurate în Republica Moldova s-a constatat că, după examinarea rapoartelor de expertiză și audierea experților și a martorilor, instanța de fond a achitat reclamantul. Aceasta a constatat că el nu era responsabil de decesul victimei, deoarece vizibilitatea redusă nu i-a permis să frâneze la timp și să evite coliziunea cu victima care stătea întinsă pe drum. În plus, rapoartele de expertiză au constatat că trupul victimei prezenta două tipuri de leziuni: antemortem și post-mortem, ceea ce presupune că, cel mai probabil, ea decedase deja în momentul impactului cu mașina reclamantului.

Ulterior, Curtea de apel a anulat hotărârea de mai sus și a recunoscut vinovăția reclamantului. În acest sens, ea nu a reaudiat martorii sau experții, ci doar a citit declarațiile lor anexate la dosar. Audierea martorilor a fost solicitată de către procuratură. Reclamantul a depus un recurs, invocând inter alia că, la anularea achitării sale, Curtea de Apel nu a efectuat o audiere completă și nu a reaudiat toți martorii și experții, în modul prevăzut de Codul de procedură penală.

De asemenea, Curtea Europeană a indicat că, Curtea Supremă de Justiție a respins recursul reclamantului și a menținut hotărârea de mai sus. Unul dintre membrii completului Curții Supreme de Justiție a scris o opinie separată și și-a exprimat opinia că reclamantul trebuia să fie achitat.

Astfel, Curtea Europeană a stabilit că, procurorul a solicitat ca martorii acuzării să fie prezenți și audiați în timpul procesului. Astfel, nu era nevoie ca și reclamantul să solicite același lucru. În plus, Guvernul nu a furnizat Curții nicio dovadă care să demonstreze că s-au depus toate eforturile rezonabile pentru a asigura prezența acelor martori în fața Curții de Apel.

Prin urmare, ținând cont circumstanțele cauzei și materialele dosarului, Curtea a considerat că aspectele care trebuiau să fie stabilite de către Curtea de Apel la adoptarea sentinței de condamnare a reclamantului și, astfel, la casarea sentinței de achitare emise de către instanța de fond, nu puteau fi examinate în mod corespunzător, în cadrul unui proces echitabil, fără o evaluare directă a probelor prezentate de către martori și experți. Prin urmare, a avut loc o încălcare a articolului 6 § 1 din Convenție.

Având în vedere că, condamnarea lui Bogaticov Maxim în baza art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, a avut loc cu încălcarea art.6 § 1 din Convenție, iar consecințele încălcării nominalizate continuă să se producă, dat fiind faptul că decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2015 și decizia Colegiului penal lărgit din 26 februarie 2016 sunt afectate de erori de drept, care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, în speță, se impune soluția admiterii cererii de revizuire, desființării hotărârilor contestate și dispunerii rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să înlătore erorile de drept menționate, să țină cont de circumstanțele expuse, să judece cauza în strictă conformitate cu legea și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

5. În conformitate cu prevederile art.464¹ alin.(11) pct. 1), art.435 alin.(1) pct. 2), lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite cererea de revizuire declarată de către avocatul Luca Alexandru în numele condamnatului Bogaticov Maxim.

Se desființează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2015 și decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 26 februarie 2016, în cauza penală în privința lui Bogaticov Maxim XXXXX și se dispune rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Decizia motivată pronunțată la 30 mai 2022.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Boico Victor

Bejenaru Iurie

Miron Aliona

Craiu Nicolae